

Handelsbolag och kommanditbolag

Informationsblad 12, 2004-09-13

Handelsbolag och kommanditbolag drivs av två eller flera delägare (bolagsmän). Bolagsmännen kan vara fysiska eller juridiska personer. I ett handelsbolag är bolagsmännen personligen ansvariga för företagets avtal och skulder. Ett kommanditbolag är en särskild form av handelsbolag. I ett kommanditbolag ska det finnas minst en bolagsman med ett begränsat ansvar (kommanditdelägare) och minst en med ett obegränsat ansvar (komplementär). I det här informationsbladet skriver vi i fortsättningen handelsbolag och menar då både vanliga handelsbolag och kommanditbolag, om det inte står något annat.

Nyregistrering

Använd gärna blankett 901 för handelsbolag och 902 för kommanditbolag.

Registrering för skatt m.m.

På webbplatsen www.foretagsregistrering.se finns mer information bland annat om den registrering som företagare ska göra hos skattemyndigheten för skatt, moms och arbetsgivaravgifter. För sådana frågor kan du också kontakta Skatteverket på din ort.

Juridisk person

Ett handelsbolag blir en juridisk person i och med registreringen i handelsregistret hos oss på Bolagsverket. En juridisk person kan själv teckna avtal, ha anställda, äga saker och vara part i rättegångar.

Organisationsnummer

Handelsbolaget får sitt organisationsnummer vid registre-

ringen. Numret används som identitetsnummer vid kontakter med myndigheter och andra.

Bolagsavtal

För att ett handelsbolag ska kunna uppstå måste bolagsmännen avtala med varandra om att gemensamt driva näring i bolagsform. Avtalet kan vara skriftligt eller muntligt. Vi rekommenderar att avtalet görs skriftligt. Då går det lättare att bevisa vad bolagsmännen har kommit överens om. Ett skriftligt bolagsavtal ska skrivas under av alla bolagsmän. Själva avtalet är inte offentligt och ska inte skickas in för registrering.

Ansvar

Bolagsmännen är personligen ansvariga för att företagets avtal hålls och dess skulder betalas. Ansvar är solidariskt. Det innebär att den som har en fordran på bolaget kan kräva betalning av hela beloppet hos vem som helst av bolagsmännen. Bolagsmännen (utom kommanditdelägarna i ett kommanditbolag) svarar för bolagets skulder med hela sin förmögenhet. Kommanditdelägarnas begränsade ansvar innebär att de ansvarar endast för den kapitalinsats som de har åtagit sig att göra i bolaget.

En ny bolagsman som går in i bolaget svarar även för alla bolagets tidigare skulder. En bolagsman som har avgått kan inte göras ansvarig för bolagets skulder som uppkommit efter det att hans avgång har registrerats och kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar.

När någon registreras som bolagsman i ett handelsbolag skickar vi (från och med den 1 november 2004) en särskild underrättelse om registreringen till bolagsmannen. Underrättelsen skickas i första hand till folkbokföringsadressen. Detsamma gäller när vi avregistrerar en bolagsman från handelsregistret. Se SFS 2004:611.

Det måste finnas minst en komplementär i ett kommanditbolag

Samtliga bolagsmän får inte vara kommanditdelägare utan det måste finnas minst en komplementär. Både fysiska och juridiska personer kan vara bolagsmän. Stiftelser eller ideella föreningar får, trots att de kan vara juridiska personer, inte vara komplementärer. Om bolaget saknar komplementärer anses bolaget inte längre vara ett kommanditbolag utan ett (vanligt) handelsbolag och de som varit kommanditdelägare får då ett obegränsat ansvar.

Revisor

Ett handelsbolag behöver i många fall inte ha någon revisor. En sådan krävs bland annat i större handelsbolag och i handelsbolag som har en eller flera juridiska personer som delägare. Vi registrerar inte revisorer i handelsbolag.

Bokföring

Ett handelsbolag är bokföringsskyldigt och inkomsterna i bolaget deklarerar i bilagorna till bolagsmännens egna självdeklarationer. Större handelsbolag och handelsbolag som ägs av juridiska personer är skyldiga att upprätta årsredovisning och att skicka in årsredovisningen tillsammans med en revisionsberättelse till oss. För mer information om årsredovisningar och revisionsberättelse i bland annat handelsbolag, se informationsblad 829 v.

Registrering länsvis

Bolagsverkets registrering sker i handelsregistret för det län där verksamheten finns. Skyddet för företagsnamnet gäller också i länet. Se vidare under rubriken Skyddsregistrering.

Skyddsregistrering

Företagsnamnet kan registreras i flera län där verksamheten är avsedd att drivas, så kallad skyddsregistrering. Detta kostar en extra avgift per län. Ange på blankett 901 att det gäller skyddsregistrering.

Företagsnamnet (firman)

För att ett föreslaget företagsnamn ska kunna godkännas får det inte vara för allmänt, t.ex. enbart beskriva verksamheten. Det får inte heller vara för likt ett föreslaget eller registrerat företagsnamn för någon annan i samma bransch. Detsamma gäller varumärken i jämförbara klasser.

Företagsnamnet får inte vara osant i förhållande till det geografiska område som företaget hör till eller den verksamhet som företaget bedriver. Det får inte innehålla beteckningar för vissa internationella organisationer eller upphovsrättsligt skyddade benämningar. Vanligen kan man inte ta in någon annans efternamn i företagsnamnet. Det finns också andra begränsningar i firmalagen och andra lagar. För handelsbolag ska alltid ordet "handelsbolag" ingå i företagsnamnet. Motsvarande gäller ordet "kommanditbolag" för ett kommanditbolag.

Några olika huvudtyper av registrerbara företagsnamn:

Fantasiord

t.ex. Handelsbolaget Cajin

Fantasiord + verksamhetsord

t.ex. Handelsbolaget Wertex Plåt

Förnamn och efternamn + verksamhetsord

t.ex. Bo Alms Snickeri handelsbolag

Initialer + verksamhetsord

t.ex. Kommanditbolaget CK Båt

Geografisk benämning + verksamhetsord

t.ex. Storgatans Tobak handelsbolag.

I Näringslivsregistret på vår webbplats bolagsverket.se kan du se vilka företagsnamn som redan finns registrerade.

En mer noggrann granskning kräver att du har anslutit dig till vår tjänst Näringslivsregistret på Internet. Du kan också kontakta Bolagsverket per telefon för att preliminärt kontrollera om det föreslagna namnet kan förväxlas med namnet på något annat företag. Motsvarande kontroll mot varumärken kan du göra hos PRV:s varumärkesavdelning i Söderhamn.

Även om det föreslagna företagsnamnet inte finns i våra register innebär det inte säkert att det går att registrera. På telefon gör vi inte en fullständig bedömning enligt firmalagens regler utan vi gör enbart en snabbsökning. Beställ därför aldrig trycksaker, skyltar etc. förrän företagsnamnet är registrerat.

Verksamhet och bransch

När du registrerar ditt företag måste du ange vilken verksamhet du ska syssla med. Verksamheten måste vara preciserad innan vi kan göra någon bedömning av företagsnamnet. Branschen eller inriktningen ska framgå tydligt.

Exempel på hur verksamhet kan anges:

handel med skor

bilverkstad

systemering och programmering inom databranschen.

Firmatecknare

Firmatecknare är den eller de personer som har rätt att skriva under i företagets namn med rättsligt bindande verkan. Bolagsmännen företräder bolaget var för sig om inget annat har avtalats. En eller flera bolagsmän ska alltid utses till firmatecknare. Ange namn på den som ensam eller på de som var för sig eller gemensamt ska vara firmatecknare. Kommanditdelägare kan inte vara firmatecknare.

Fullmakt

Många gånger kan det vara praktiskt att låta en person, som inte är delägare i företaget, göra bank- och postärenden. I så fall räcker det att ge en fullmakt som bara gäller detta. Blanketter för sådana fullmakter brukar finnas på bankkontoren och på posten. Bolagsverket registrerar inte dessa fullmakter. Om handelsbolaget däremot vill ge någon person befogenhet i allt som avser företaget kan denna person utses till prokurist och registreras, se vidare under rubriken Prokura.

Prokura

Med prokura menas en allmän fullmakt (handelsfullmakt) som ställs ut för en person som kallas prokurist. Prokuristen har behörighet att företräda bolaget och teckna firman, i allt som gäller bolagets rörelse.

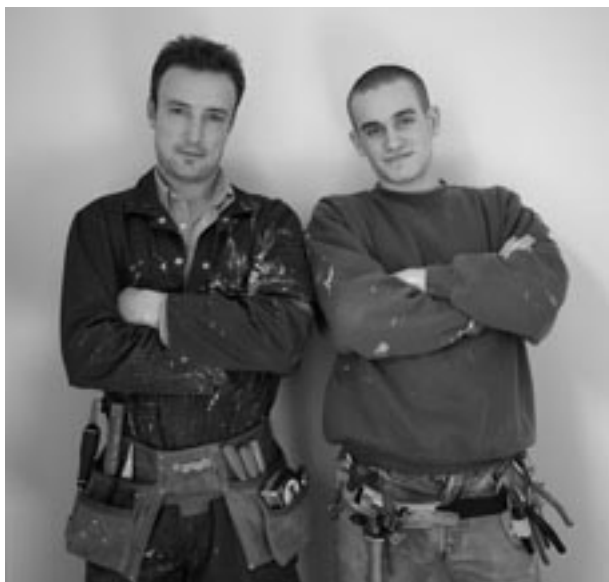
Behörighet att vara prokurist gäller med vissa inskränkningar. Prokuristen får inte utan särskilt bemyndigande överlåta bolagets fasta egendom eller tomträtt. Han får inte heller söka inteckning eller upplåta rättigheter i bolagets

fasta egendom eller tomträtt. En skriftlig prokura medför rätt att företräda bolaget inför domstolar och myndigheter. En prokura kan även ges flera personer på ett sådant sätt att den endast kan användas av dem gemensamt (kollektivprokura).

En prokurist behöver inte vara registrerad i handelsregistret för att prokuran ska gälla, men det är praktiskt för prokuristen och den som gör affärer genom honom. En inskränkning i prokuran, t.ex. att den endast ska gälla bankärenden eller viss bestämd egendom, registreras inte.

Extra uppgift eller bilaga vid prokura

Vid ansökan om registrering av prokura ska prokuran skickas in i original eller bestyrkt kopia (om det är en skriftlig prokura). För särskilt bemyndigande eller kollektivprokura räcker det med en redogörelse för innehållet i ansökan. Vi ska också ha in personuppgifter om prokuristen och hans (av en person) bevittnade namnteckning i original. Du kan använda blanketterna 901 för handelsbolag och 902 för kommanditbolag. Skriv helst under rubriken Övrigt på blanketten.

Underåriga

Personer under 18 år är underåriga (omyndiga). För dem finns det begränsningar. För barn som står under vårdnad av sina föräldrar är dessa förmyndare. Om barnet står under bara den ena förälderns vårdnad är den ensam förmyndare. Om en underårig inte har någon förmyndare utser tingsrätten en sådan.

Personer under 16 år

Den som inte har fyllt 16 år får inte själv vara bolagsman i ett handelsbolag eller kommanditbolag. Men en förmyndare kan vara detta för sitt barns räkning om överförmyndaren i kommunen ger sitt tillstånd. Förmyndaren registreras som bolagsman.

I anmälan ska man lämna förmyndarens fullständiga personuppgifter och namnteckning, bevitnad av en person.

Överförmyndarens tillstånd ska finnas i anmälan eller som bilaga.

Personer 16-18 år

Den som har fyllt 16 år men inte 18 år får vara bolagsman i ett handelsbolag eller kommanditbolag om förmyndarna (eller förmyndaren) och överförmyndaren ger sitt tillstånd. Den underåriga registreras som bolagsman. Förmyndarnas (eller förmyndarens) och överförmyndarens tillstånd ska finnas i anmälan eller som en bilaga.

Om förmyndaren ingår i samma bolag

Om en underårig (oavsett ålder) ska ingå i samma handelsbolag eller kommanditbolag som sin förmyndare ska en god man för den underåriga utses av överförmyndaren.

Den gode mannen ska i anmälan eller en bilaga uppge att han godkänner bolagsavtalet. Beslutet om att utse den gode mannen ska ges in som en bilaga. Även i detta fall ska överförmyndarens tillstånd finnas i anmälan eller som en bilaga. Uppgifter om förmyndarna kan skrivas direkt på blanketten eller i en bilaga. Överförmyndaren kan ge sitt samtycke till att en underårig får driva ett företag. Samtycket ska lämnas med ansökan om registrering.

Krav på bolagsmännen

Den som vill registrera ett handelsbolag får inte vara försatt i konkurs, ha näringsförbud eller ha förvaltare enligt föräldrabalken. En bolagsman som inte är folkbokförd i Sverige måste i samband med registreringen bifoga en bestyrkt kopia av pass eller annan identitetshandling.

Namnunderskrift och bevittning

Ansökan ska alltid skrivas under av alla bolagsmän och (om det är aktuellt) förmyndarna. Namnteckningsprov för eventuella prokurister ska skickas med. Namnteckningen från näringsidkaren ska vara bevitnad av en person. Detta gäller också prokuristernas namnteckningsprov (om sådana ska registreras).

Extra uppgifter och bilagor om en juridisk person är bolagsman

För ideella föreningar och stiftelser som är bolagsmän ska följande skickas med: bestyrkta kopior av stadgarna samt handlingar som utvisar styrelsen. Organisationsnumret för föreningen eller stiftelsen ska anges.

Om en stiftelse eller en ideell förening är bolagsman i ett handelsbolag ska anmälan om registrering innehålla uppgifter om fullständiga namn, personnummer och postadresser för styrelseledamöterna och styrelsesuppleanterna i stiftelsen respektive föreningen.

En stiftelse kan i stället för en egen styrelse förvaltas av en juridisk person, vanligen en kommun eller en statlig myndighet (så kallad anknuten förvaltning). Då ska uppgifter lämnas om förvaltarens namn, organisationsnummer och postadress samt fullständigt namn, personnummer och postadress för en ställföreträdare för förvaltarens.

Om den som anmäls som bolagsman är en utländsk juridisk person, ska det vid anmälan för registrering skickas in en kopia på registreringsbeviset. Se SFS 2004:611.

Ändring

Vill bolaget ändra på uppgifter som finns i registret ska anmälan göras till Bolagsverket. Använd gärna vår blankett 911.

Ändring av adressen till företaget eller en funktionär

Det sker för närvarande inte någon automatisk överföring av sådana uppgifter från Posten eller andra myndigheter till Bolagsverkets register. Ändring av adress ska därför göras av en firmatecknare.

Ändring av en funktionärs efternamn

Vid ändring av ett efternamn ska med anmälan också skickas en namnteckning från den person det gäller. Namnteckningen ska vara i original och bevitnad av en person. Ändringen görs av firmatecknare.

Ändring av verksamheten

Ändring av verksamheten görs av samtliga bolagsmän.

Ändring av funktionärer

Observera att anmälan om ändring av funktionärer ska skrivas under av alla kvarstående och tillkommande bolagsmän. De tillkommande personernas namnunderskrifter ska vara i original och bevitnade av en person.

En bolagsman som har lämnat ett handelsbolag har även rätt att själv anmäla sin avgång till Bolagsverket. Vid en sådan anmälan räcker det med underskrift av denne. Observera dock att ett handelsbolag är baserat på ett avtalsförhållande mellan bolagsmännen. Om en av bolagsmännen, på eget initiativ och utan samtycke från övriga bolagsmän, anmäler till Bolagsverket att han avgått, innebär detta alltså inte att avtalsförhållandet automatiskt upphör att gälla. Den frågan måste tas upp med de övriga bolagsmännen.

Bara en kvar?

I ett handelsbolag krävs minst två bolagsmän. Om antalet bolagsmän gått ner under två anses bolaget ha gått i likvidation när detta förhållande bestått i sex månader. Den kvarvarande bolagsmannen kan antingen avregistrera bolaget genom att anmäla att verksamheten upphört eller anmäla att minst en ny bolagsman tillkommit. Om bolaget gått i likvidation ska detta anmälas till Bolagsverket för registrering. Bolagsverket kan numera efter visst förfarande även på eget initiativ avföra ett handelsbolag som har mindre än två bolagsmän, om förhållandet bestått i minst ett år och uppgift om likvidation inte registrerats.

Ändring av företagsnamnet

Ändring av företagsnamnet ska anmälas av samtliga bolagsmän. Det nya företagsnamnet får i regel sitt skydd

först genom att det godkännts och tagits in i registret.

Ändring av prokurist

Med procura menas en allmän fullmakt (handelsfullmakt) som ställs ut för en person som kallas prokurist. Prokuristen har behörighet att företräda bolaget och teckna firman, i allt som gäller bolagets rörelse.

Vid ansökan om ändring av en prokurist ska prokuran ges in i original eller bestyrkt kopia om det är frågan om en skriftlig procura. För särskilt bemyndigande eller kollektivprocura räcker det med en redogörelse för innehållet.

Vi ska också ha in personuppgifter om prokurister och hans (av en person) bevitnade namnteckning i original. Ansökan ska undertecknas av samtliga bolagsmän. Skriv helst under rubriken Övrigt på vår blankett 911.

Mer information

För mer information om prokurister och underåriga, se under rubrikerna "Prokura" på sidan 2 och "Underåriga" på sidan 3.

Flyttning till annat län

Med flyttning (av företaget) till ett annat län menas att företaget avregistreras för det län där det har drivits och nyregistreras för ett annat län. Detta räknas som en ändring.

Observera att blanketten för avregistrering inte ska användas i dessa fall. Använd gärna blanketten 911 för handelsbolag och kommanditbolag. Efter att flytten har registrerats är företagsnamnet bara skyddat i det nya län där verksamheten bedrivs. I vissa fall kan du bli tvungen att byta företagsnamn eftersom det sedan tidigare kan finnas ett identiskt eller förväxlingsbart företagsnamn i det nya länet.

Avregistrering

Använd gärna vår blankett 910. Upphör verksamheten ska detta anmälas till Bolagsverket. Även om rörelsen "ombildas" och fortsätter i en annan företagsform ska anmälan om avregistrering göras till Bolagsverket.

Avgifter

Avgiften ska skickas in samtidigt med ansökan. Om du använder postgiro eller bankgiro ska du skriva följande uppgifter på inbetalningskortet: "anmälan gäller nyregistrering" och det först föreslagna företagsnamnet. Eller "anmälan gäller ändring av handelsbolag" (eller kommanditbolag) och företagsnamnet samt organisationsnumret. Avregistrering av företag är avgiftsfri.

Postgiro 95 06 08-0

Bankgiro 5050 0255

Det går också bra att skicka en check tillsammans med ansökan. Avgifterna framgår bl.a. på vår webbplats bolagsverket.se.

Hänvisningar

De viktigaste författningarna på det här området är:

lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag

handelsregisterlagen (1974:157)

handelsregisterförordningen (1974:188)

prokuralagen (1974:158)

firmalagen (1974:156)

föräldrabalken (1949:381)

bokföringslagen (1999:1078)

årsredovisningslagen (1995:1554).

Aktuell information finns alltid på bolagsverket.se.